

Dělník šijící v obuvnické továrně v indické Agře boty i pro český trh.
Foto: Stanislav Komíněk, NaZemi

VOLEBNÍ PROGRAMY VE SVĚTLE DŮSTOJNÉ PRÁCE, LIDSKÝCH PRÁV A MIGRACE

VOLBY DO POSLANECKÉ SNĚMOVNY 2017

NAZEMI

**Pomáháme
lidem na útěku**

Slovo úvodem

Voleb do Poslanecké sněmovny se v říjnu 2017 účastní 31 stran či hnutí. Dle předvolebních výzkumů má ale jen deset z nich volební potenciál získat v těchto volbách poslanecká křesla. Zaměřili jsme se proto na postoje právě těchto stran vyjádřené v jejich programech. Na dvě otázky jsme se navíc ptali sekretariátů stran přímo.

Zahraniční a globální problematika je v programech politických stran zastoupená v různém rozsahu a z různých perspektiv. Prakticky všechny strany si však v této oblasti všímají obdobných témat. Téma lidských práv se objevuje v programech většiny stran, nicméně výrazně se liší způsob jeho uchopení. Pro dlouhodobé prosazování důstojné práce a lidských práv v zahraničí je významné i zaměření a podoba výchovy a vzdělávání, proto toto téma do srovnání zahrnujeme. Témata důstojné práce a lidských práv v programech stran v současnosti úzce navazují na tematiku migrace. Toto téma se ve volebních programech většinou člení na návrhy opatření proti emigraci z domovských zemí, komentáře ke způsobu obrany evropské hranice a na postoj k azylové politice.

Zde zmíněné tematické rozdělení programů je zprávou o akcentech dnešní české politiky. Tuto studii rozdělujeme do dvou částí v přímé návaznosti na tematické zaměření většiny relevantních bodů ve volebních programech. První část zahrnuje témata: *Důstojná práce, Lidská práva a Globální vzdělávání*. Druhá část, která se věnuje migraci, popisuje témata programů, jež se zabývají *Opatřeními proti emigraci, Situací na hranicích a Azylovou politikou*.

Přestože volební programy představují nejstrukturovanější a z hlediska komunikace strany nejzávažnější východisko pro volby a případně i následné období parlamentního působení, nejsou jediným ukazatelem směru, kterým se bude Česká republika ubírat. Povolbní vývoj nebude výsledkem pouze vizí představených ve volebních programech, ale měl by stejně tak brát na zřetel platné mezinárodní dohody a smlouvy či další závazná východiska.

NAZEMI

Pomáháme
lidem na útěku

Shrnutí: Jaké jsou postoje stran?

Důstojná práce

strana 4

- Ohled na pracovní podmínky a férový obchod zmiňují ČSSD, Piráti, STAN a Zelení.
- Ke globálním Cílům udržitelného rozvoje OSN se hlásí ČSSD a Zelení.

Lidská práva

strana 6

- Prosazování lidských práv obsahuje program ANO, KDU-ČSL, STAN, TOP 09 a Zelených.
- KSČM je proti ekonomickým sankcím. SPD uvádí, že lidé jiného smýšlení se musí přizpůsobit.

Globální vzdělávání

strana 8

- STAN a Zelení podporují „výchovu k demokracii“.
- KDU-ČSL, TOP 09 a SPD odmítají multikulturní vzdělávání.

Opatření proti emigraci z domovských zemí

strana 10

- Téměř všechny strany považují cílenou rozvojovou pomoc za řešení migrace.
- Zelení navrhuji zvýšení rozvojové pomoci na 0,7 % DPH a zaměření na cíle OSN.

Situace na hranicích

strana 12

- ANO, ČSSD, KDU-ČSL, ODS, Piráti, SPD, STAN i TOP 09 navrhuji posílit obranu hranic.
- Většina stran podporuje vznik společné pohraniční a pobřežní stráže.

Azylová politika

strana 14

- ANO, ČSSD, KSČM, ODS a SPD odmítají systém přerozdělování uprchlíků dle kvót.
- TOP 09, Piráti a Zelení předpokládají pomoc evropským státům s největší imigrací.

Důstojná práce

Čtyři z deseti stran, které mají největší šanci se dostat do Poslanecké sněmovny, se zabývají podmínkami důstojné práce v zemích, se kterými Česká republika obchoduje a ve kterých se vyrábí námi spotřebovávané zboží.

Zabývá se volební program tématy důstojné práce?

Volební programy o důstojné práci

Pravidla mezinárodního obchodu a ohled na pracovní podmínky a environmentální dopady v zemích, kde naše výrobky vznikají, zohledňuje menšina programů. Dle volebního programu chce hnutí ANO podporovat „dodržování pravidel mezinárodního obchodu, která stojí na liberalizaci obchodních vztahů“ (s. 14). Pokud o pravidlech mezinárodního obchodu hovoří další strany, zpravidla pak zohledňují sociální kritéria. ČSSD prosadí „jasnou definici sociálního pilíře zahraniční politiky a zavážeme se naplňovat Cíle udržitelného rozvoje OSN“ (s. 28). Zároveň prosadí „značení výrobků, díky kterému lidé v obchodě snáze poznají poctivé a kvalitní potraviny“ (s. 34). Piráti chtějí, „aby ČR jednala a obchodovala se všemi zeměmi jako rovný partner, od velmocí po rozvojové státy“ a nesouhlasí „s vykořisťováním chudých zemí“ (s. 8). STAN uvádí, že bychom měli „využít potenciálu českých výrobců a vazeb na tradiční trhy z minulosti a zohlednit také možnosti nově rostoucích ekonomik, avšak při zachování vyváženého postavení a morální integrity“ (s. 73). Zelení mají v tomto ohledu program nejrozsáhlejší. Uvádí, že prosadí „zákaz používání palmového oleje jako součásti paliv a krmných směsí pro zvířata“, podporují reformu OSN související mimo jiné s „prosazováním spravedlivého mezinárodního obchodu, regulací činnosti nadnárodních korporací, rušením exportních dotací s negativními dopady na ekonomiky chudých zemí a potíráním daňových rájů“ (s. 46). Zelení podpoří „jednodušší využívání veřejných zakázek pro preference dodavatelů s odpovědným sociálním či ekologickým přístupem“ (s. 83).

4z10

volebních programů se zabývají tématy důstojné práce: chudobou, pracovními podmínkami, dopady na životní prostředí

Důstojná práce

Citace z volebních programů

[14] Prostřednictvím zahraniční politiky budeme více pomáhat českým firmám na zahraničních trzích, otevírat nové příležitosti a podporovat obchod. Mezi naše priority patří rozvoj a dodržování pravidel mezinárodního obchodu, která stojí na liberalizaci obchodních vztahů.

[28] Jako sociální demokraté tvrdíme, že stabilita a udržitelné podmínky nejsou možné, pokud se nebudou řešit trvalé a stále rostoucí globální nerovnosti. Proto prosadíme jasnou definici sociálního pilíře zahraniční politiky a zavážeme se naplňovat cíle udržitelného rozvoje OSN, které směřují k řešení globálních problémů.

[34] Prosadíme „semaforové“ značení výrobků, díky kterému lidé v obchodě snáze poznají poctivě a kvalitní potraviny. Skončí éra, kdy na pultech českých obchodů bylo běžně k dostání zboží druhé kategorie, někdy i zboží závadné pro lidské zdraví.

[8] Chceme, aby ČR jednala a obchodovala se všemi zeměmi jako rovný partner, od velmocí po rozvojové státy.

[8] Nahradíme tajně vyjednávané mezinárodní smlouvy jako je TTIP. Chceme jasné, předem stanovené cíle dojednané pod veřejnou kontrolou. Dohlédneme na to, že na prvním místě nebudou zájmy lobbistů, ale občanů.

[8] Nesouhlasíme s vykořisťováním chudých zemí (např. vnucováním vysokých cen západních patentovaných léků na smrtelné choroby).

[73] V rámci prohlubujícího se procesu globalizace roste také význam ekonomické diplomacie. Měli bychom využít potenciálu českých výrobců a vazeb na tradiční trhy z minulosti a zohlednit také možnosti nově rostoucích ekonomik, avšak při zachování vyváženého postavení a morální integrity.

Z / Zelení

[5] Prosadíme zákaz používání palmového oleje jako součásti paliv a krmných směsí pro zvířata.

[46] (Mezinárodní) organizace by měly podpořit pravidla mezinárodní ekonomiky, která znemožní tzv. závod ke dnu, v rámci něhož se státy snaží vzájemně konkurovat například snižováním platů či míry ochrany životního prostředí. (...) Strukturální příčiny chudoby je třeba řešit prosazováním spravedlivého mezinárodního obchodu, regulací činnosti nadnárodních korporací, rušením exportních dotací s negativními dopady na ekonomiky chudých zemí a potíráním daňových rájů.

[49] Budeme vždy prosazovat spravedlivý obchod a zasazovat se o to, aby u všech připravovaných mezinárodních dohod o mezinárodním obchodu a investicích bylo zaručeno, že budou zohledněny zásady udržitelného rozvoje a zajištěno transparentní projednávání a že budou ošetřeny spotřebitelské zájmy, zaměstnanecká práva, ochrana soukromí, principy sociální spravedlnosti, zajištěno právo na regulaci ve veřejném zájmu a právo soudní ochrany.

[83] Podpoříme jednodušší využívání veřejných zakázek pro preferenci dodavatelů s odpovědným sociálním či ekologickým přístupem, firem s uzavřenou kolektivní smlouvou, družstev a firem nabízejících místní či globálně odpovědné (fair trade, FSC, fair-wear) produkty a služby. (...) Veřejné zakázky mohou podpořit také odpovědnost k zemím globálního Jihu tím, že budou upozorňovat a ve svých podmínkách odmítat zboží a služby, které vznikají za nedůstojných pracovních podmínek nebo s negativním vlivem na životní prostředí.

Lidská práva

Ohled na lidská práva a jejich aktivní prosazování ve světě souvisí s globální odpovědností Česka. Pokud Česká republika obchoduje se zahraničními partnery a zároveň se hlásí k úmluvám OSN či se snaží dostát mezinárodním závazkům v rozvojové a humanitární pomoci, není možné, aby nebrala na prosazování lidských práv ve světě zřetel.

Prosazování lidských práv na důstojné a svobodné prožití života, včetně ochrany společenských vztahů i přírodního prostředí, na kterých tato práva stojí, patřilo v porevolučním období mezi základní prvky české mezinárodní politiky. Aktivní snaha o zajištění lidských práv nejen v České republice, ale i v ostatních zemích, je součástí programů poloviny z deseti stran s největší šancí dostat se do Poslanecké sněmovny: ANO, KDU-ČSL, STAN, TOP 09 a Zelených.

Přihlašuje se volební program jasně k prosazování lidských práv ve světě?

Volební programy o lidských právech

ANO se ve svém programu zavazuje, že „podpora ochrany lidských práv zůstane významným pilířem aktivit české diplomacie“ (s. 13). KDU-ČSL chce „systematicky pokračovat v ochraně demokracie, lidských práv a práv menšin“ (s. 15). STAN uvádí, že základním „výchoziskem zahraniční politiky České republiky bude důraz na dodržování lidských práv a demokratických principů ve světě“ (s. 73). TOP 09 se zasadí o navrácení ČR „do pozice předního zastávce lidských práv, demokratizace a transformační politiky ve světě“ (s. 13). Zelení jsou přesvědčení, že ČR „nesmí cynicky mlčet tváří v tvář věznění politických oponentů, vraždění novinářů nebo segregaci celých skupin obyvatel v očekávání možných obchodních zisků“ (s. 49).

V protikladu vůči tomu KSČM uvádí, že bychom měli prosazovat „odmítnutí ekonomických sankcí vůči jiným zemím“ (s. 18) SPD uvádí, že „pokud někdo chce u nás pracovat a žít, musí respektovat naše hodnoty a přizpůsobit se. Naši vlast budovali po staletí naši předkové. Buďme skuteční pány ve své zemi.“

5z10

volebních programů
se jasně hlásí
k prosazování
lidských práv ve světě

Lidská práva

Citace z volebních programů

[13] Jednoznačně se budeme orientovat na svobodný a demokratický svět, přičemž podpora ochrany lidských práv zůstane významným pilířem aktivit české diplomacie.

[15] Chceme systematicky pokračovat v ochraně demokracie, lidských práv a práv menšin. Zvláště citlivě vnímáme postavení křesťanů a jejich perzekuci na Blízkém východě, v severní Africe, Severní Koreji a Číně. Jejich ochranu chceme včlenit do jednotné zahraniční a bezpečnostní politiky EU.

[18] Odmítnutí ekonomických sankcí vůči jiným zemím.

[73] Základním východiskem zahraniční politiky České republiky bude důraz na dodržování lidských práv a demokratických principů ve světě.

Projekt stávající evropské integrace také přímo ohrozí svobodu a demokracii v Evropě. Součástí tohoto procesu je řízená islamizace Evropy. Probíhající nelegální imigrace je počáteční fází konfliktu, který v konečném důsledku ohrozí svobodu, demokracii i samotnou existenci České republiky a našeho národa. Nehlásáme nenávist k žádnému národu, rase, kultuře nebo náboženství. Naše společnost má národní tradice vycházející z kořenů židovské, antické a křesťanské kultury a civilizace. Tyto hodnoty budeme chránit. Jsou základem demokracie, svobody a lidských práv. Probíhající islamizace evropských zemí je s těmito hodnotami neslučitelná. Důsledně odmítáme multikulturní ideologii, která je nástrojem islamizace. Nahlas říkáme, že není naší povinností otevřít dveře každému, kdo si řekne, že se u nás usadí, ale že pobyt v našem domově je pro cizince privilegiem. Pokud někdo chce u nás pracovat a žít, musí respektovat naše hodnoty a přizpůsobit se. Naši vlast budovali po staletí naši předkové. Budme skutečnými pány ve své zemi. Budme dobrými vlastenci. Važme si a respektujme jiné národy, ale žádejme stejný respekt od nich.

[13] Co prosadíme: Navrácení ČR do pozice předního zastávce lidských práv, demokratizace a transformační politiky ve světě.

[14] Podpora lidských práv v celosvětovém měřítku a transformační spolupráce. Všeobecná deklarace lidských práv je základním východiskem naší zahraniční politiky. Prosazování principů a vymahatelnosti mezinárodního práva na úrovni OSN je zásadní pro mírové světové uspořádání. V rámci podpory lidských práv jsou pro nás klíčová zejména politická a občanská práva, jako je například svoboda projevu. V jejím rámci se již dnes Česko profiluje jako jeden z evropských lídrů v boji proti dezinformacím, které ohrožují svobodu slova v mnoha evropských zemích. Tyto české aktivity včleníme mezi dlouhodobé priority české zahraniční politiky, která klade důraz na lidskoprávní agendu.

[49] Nevyměňujeme lidská práva za obchodní příležitosti. Silný důraz na dodržování lidských práv byl po dlouhá léta charakteristikou české zahraniční politiky. Historická zkušenost nás vedla k zaměření na politická práva a podporu disidentů především v bývalých i současných totalitních státech. Čtvrt století po sametové revoluci je čas na rozšíření české politiky lidských práv, aby kromě práv politických zahrnovala i práva sociální a environmentální, s vědomím jejich neoddělitelnosti. Dodržování lidských práv bychom měli sledovat ve všech zemích podle zásady padni komu padni.

Jsme přesvědčeni, že ČR nesmí cynicky mlčet tvář v tvář věznění politických oponentů, vraždění novinářů nebo segregaci celých skupin obyvatel v očekávání možných obchodních zisků, jak se tomu v praxi čím dál častěji děje. ČR by měla využívat svého zahraničněpolitického postavení k vyvíjení tlaku na režimy, které se tohoto jednání dopouštějí, a to i pokud by to mělo vést k dílčímu narušení ekonomických zájmů (praxe navíc ukazuje, že tyto obavy většinou nejsou opodstatněné).

Globální vzdělávání

Politické strany otázku globálního vzdělávání zpravidla pomíjí. Výjimkami je hnutí Starostové a nezávislí a Zelení, kteří chtějí podpořit výuku zaměřenou na lidská práva a svobody. Dle Zelených by agendu lidských práv mělo prosazovat nově vytvořené ministerstvo. Pirátská strana a ANO chtějí posílit jazykové vzdělávání, které napomáhá k orientaci ve světě. Naopak KDU-ČSL, TOP 09 a SPD se vymezují vůči multikulturnímu vzdělávání.

Věnuje se volební program tematicky výchově zaměřené na lidská práva a svobody?

Globální vzdělávání a téma lidských práv

Lidé, místa, ekonomiky a životní prostředí jsou v rámci celé naší planety propojené a jsou na sobě vzájemně závislé. Každý člověk na světě by měl mít možnost žít důstojný život a naplňovat svůj potenciál.

Na to reaguje globální vzdělávání, které pomáhá lidem orientovat se ve světě, porozumět jeho propojenosti a uvědomovat si svůj vliv a roli v něm. Vede k porozumění sobě a svým vztahům s ostatními lidmi a místy. Je to celoživotní proces, který rozvíjí dovednosti a podporuje hodnoty a postoje, jež lidem umožňují spolupodílet se na řešení lokálních i globálních problémů. Usiluje o větší sociální spravedlnost a udržitelnost ve světě. Nedílnou součástí globálního vzdělávání je proto i snaha o lepší porozumění lidským právům a svobodám.

2z10

*volebních programů
se věnují výchově
zaměřené na lidská
práva a svobody,
ostatní programy
toto téma nezmiňují*

Globální vzdělávání

Citace z volebních programů

[32] Zavedení povinnosti aktivního využívání cizího jazyka během studií na všech SŠ a VŠ, např. ve formě studia některých předmětů v angličtině nebo realizace studijního pobytu v zahraničí.

[6] Ve vzdělávání jasně zdůrazníme kořeny naší civilizace, národní kulturu a vlastenectví. Odmítáme ideologii multikulturalismu a podobné umělé zásahy.

[15] Svět nám bude rozumět a my jemu. Chceme, aby se každý student plynule domluvil světovým jazykem. Podpoříme zahraniční stáže, kvalitní výuku jazyků a lepší dostupnost filmů a kultury v původním znění.

[NNO zaměřené na migraci] Dnes jsou úzce propojeny na činnost státní správy a realizují ideologické a politické cíle za veřejné prostředky. Zakážeme jejich financování z prostředků státního rozpočtu. V případě neziskových organizací financovaných a řízených ze zahraničí použijeme legislativní příklad z USA nebo z Izraele k zajištění transparentnosti v jejich činnosti.

STAROSTOVÉ
ANALÝZA

[27] „Výchova k demokracii“. V rámci občanské výchovy a základů společenských věd podpoříme větší důraz na „výchovu k demokracii“ (po vzoru Německa 50. let). Výuka a zejména diskuse se neomezí na pouhé technické demokratického procesu (volby apod.), ale na podstatu demokracie jako správy veřejných záležitostí. Důraz by měl být kladen právě na diskuse se žáky a studenty, včetně otázky práv a svobod.

[41] Nepřistoupíme na naivní multikulturalismus. Respekt k odlišným kulturám neznamena vzdát se základů evropské, tedy naší kultury.

[23] Podpoříme osvětu a informovanost o biopotravinách z veřejných prostředků. Zasadíme se též o zkvalitnění výuky ekologického zemědělství na zemědělských školách a univerzitách.

[36] Zřídíme plnohodnotné ministerstvo pro lidská práva, rovné příležitosti a migraci. Se znepokojením sledujeme nárůst autoritářských tendencí u nás i ve světě a posilování populistických stran, jejichž program obsahuje politické myšlenky, které jsou v zásadním rozporu s Deklarací lidských práv OSN. Ostře odmítáme v poslední době stále častější relativizování lidských práv z úst naší politické reprezentace. Lidská práva jsou základním předpokladem kvality života a lidské důstojnosti a jsou jedním z hlavních pilířů politiky Strany zelených. Prosazujeme důsledné a nezpochybnitelné dodržování lidských práv jak v rámci ČR, tak ve světě. Aktuálně jsou lidskoprávní témata v gescích různých ministerstev a je velmi problematické je pojímat jako celek a vytvořit opravdu účinnou celonárodní strategii. Lidskoprávní agenda si zaslouží své vlastní ministerstvo, nikoliv jen odbor na úřadu vlády, kterou vede osoba, jež je ministrem či ministryní pouze jménem.

[72] Budeme podporovat komunitní a otevřené školy a v jejich rámci občanské vzdělávání v politické, mediální, finanční a ekologické gramotnosti. Podpoříme výchovu ke kritickému myšlení a toleranci a posílíme výchovu dětí i dospělých k aktivnímu občanství. Zavedeme systémovou podporu neformálnímu vzdělávání.

Občanské vzdělávání a výchova k aktivnímu občanství má mít větší a pevné místo nejen ve školním kurikulu, ale i jako nabídka pro veřejnost. Má sloužit jako nástroj prevence před nedemokratickými a nenávistnými tendencemi.

Opatření proti emigraci

Programy všech stran kromě SPD podporují v souvislosti s předcházením migraci do Evropy rozvojovou spoluprací nebo intervence v místech konfliktu.

Dává program do souvislosti rozvojovou spoluprací a zastavení imigrace do Evropy?

Volební programy a opatření proti emigraci

Program ANO uvádí, že by se rozvojová spolupráce měla soustředit na „konflikty rozvrácené země a země subsaharské Afriky“ (s. 14). Program ČSSD podporuje „poskytování humanitární a rozvojové pomoci do afrických a asijských zemí“ pro „vytváření systému preventivních opatření k zastavení nelegální migrace“ (str. 29). KDU-ČSL považuje za prioritu zahraniční politiky „eliminaci ilegální migrace“ a v návaznosti s tím zvýší rozvojovou pomoc (s. 11). KSČM se soustředí na „zamezení migračních vln pomocí preventivních akcí“ (s. 21). ODS má záměr „posílit v těchto zemích stabilitu a prosperitu“ (s. 10). Pirátská strana podpoří „pomoc co nejbližší místům konfliktů či humanitárních krizí“ (s. 14). STAN bude „klást důraz na prevenci a předcházení konfliktů efektivním zacílením rozvojové pomoci a zahraničněpolitické spolupráce“ (s. 73). TOP 09 chce „efektivně přispět k udržitelným podmínkám života v těchto zemích, a to podmíněnou rozvojovou pomocí, investicemi či projekty“ (s. 13). Zelení uvádí, že v „případě kvalitně cílené pomoci lze zároveň předcházet příčinám nucené migrace“ (s. 48).

Rozvojová spolupráce zlepšuje život milionům lidí, snižuje nejhorší projevy strádání a chudoby a mnoha zemím pomáhá vyrovnávat se s dopady změny klimatu a globalizace. Skutečnost, že Česká republika neplní ani polovinu svých dobrovolných mezinárodních závazků týkajících se poskytované spolupráce tedy bezprostředně ohrožuje zdraví, vzdělání a úroveň života pro statisíce lidí. Rozvojová spolupráce přes svůj nesporný význam pro zlepšování životních podmínek a vyrovnávání globální nerovnosti nicméně není bez dalších doprovodných opatření sama o sobě prostředkem ke snížení počtu uprchlíků a imigrace do Evropy.

9z10

volebních programů dává do přímé souvislosti navýšení rozvojové spolupráce a snížení imigrace do Evropy

Opatření proti emigraci

Citace z volebních programů

[14] Budeme prosazovat změnu zaměření rozvojových programů, které se musí soustředit na konflikty rozvrácené země (Libye, Sýrie, Irák, Afghanistan) nebo na země s velmi špatnou životní úrovní (Eritrea, země subsaharské Afriky).

[14] Česká i evropská zahraniční politika musí usilovat o řešení migrační krize prostřednictvím omezování migračních toků již v zemích původu. Za tímto účelem se chceme podílet na řešení příčin migrace v rámci mezinárodních operací (EU, NATO) zejména v konfliktních oblastech, a tím předcházet dalším migračním vlnám.

STAROSTOVÉ

[73] Budeme tak klást důraz na prevenci a předcházení konfliktům efektivním zacílením rozvojové pomoci a zahraničněpolitické spolupráce.

[73] V případě eskalace napětí je nutné využít všech dostupných nástrojů krizového managementu (mírové mise apod.) s důrazem na komplexní rekonstrukci po skončení konfliktu. Včasná prevence migrace je účinnější a levnější než řešení jejich následků.

[73] Migraci chápeme coby následek, nikoliv příčinu mezinárodní nestability. Veřejně konstatujeme, že zásadními partnery jsou státy euroatlantického prostoru, se kterými ČR sdílí základní hodnotový rámec.

[13] Co prosadíme: Navyšování prostředků na rozvojovou spolupráci, transformační aktivity a humanitární pomoc.

[15] Budeme podporovat uvážlivou rozvojovou spolupráci se zeměmi, které naši podporu potřebují.

[17] Bylo by krátkozraké zavírat oči nad tím, co se děje v okolí Evropy, zejména v zemích Afriky. Musíme efektivně přispět k udržitelným podmínkám života v těchto zemích, a to podmíněnou rozvojovou pomocí, investicemi či projekty, které sníží dopady klimatické změny.

Z / Zelení

[48] Zelení chtějí do roku 2021 zdvojnásobit roční objem rozvojové spolupráce na 10 miliard Kč. (...) Prioritou by měla být oblast udržitelného hospodaření s ohledem na vliv na globální klimatické změny, vzdělávání, tvorby pracovních míst a podpora občanských aktivit s důrazem na rozvoj demokracie. V praxi by česká rozvojová spolupráce měla vždy vycházet z priorit stanovených v Agendě OSN 2030 ve formě Cílů udržitelného rozvoje (SDGs). Kromě rozvojové spolupráce budeme prosazovat i to, aby obchodní, zemědělská nebo migrační politika ČR a EU měla pozitivní dopad na obyvatele rozvojových a nejhudších zemí. V dlouhodobém výhledu by měla Česká republika dávat na rozvojovou spolupráci prostředky ve výši 0,7 % hrubého národního důchodu, což představuje mezinárodní závazek vyspělých států.

[29] Budeme podporovat vytváření systému preventivních opatření k zastavení nelegální migrace, především cílené a podmíněné poskytování humanitární a rozvojové pomoci do afrických a asijských zemí, odkud lidé nejčastěji přicházejí.

[10] Prosadíme: Podporu aktivní a cílené politiky vůči zemím v bezprostředním sousedství Evropy, zejména v oblasti severní Afriky a Blízkého východu, s cílem posílit v těchto zemích stabilitu a prosperitu, a tím zmenšit bezpečnostní rizika.

[11] Jednu z priorit české evropské a zahraniční politiky spatřujeme v regulaci migračních toků a eliminaci ilegální migrace. Zvýšíme finanční příspěvky do programů rozvojové pomoci.

[14] Hájíme racionální přístup v řešení uprchlické krize: Odmítáme extrémní požadavky, viz stanovisko k migraci. Podpoříme pomoc co nejbližší místům konfliktů či humanitárních krizí.

[21] KSČM se soustředí zejména na: Důraz v řešení migrační krize klást na řešení jejích příčin, stabilizaci poměrů v místě jejího vzniku a větší odpovědnost států, které se spolupodílely nebo zapříčinily destabilizaci tamních režimů.

[21] KSČM se soustředí zejména na: Evropu bezpečnější a jednodušší v boji proti terorismu, proti zavření české ambasády v Sýrii, za brzké mírové ukončení konfliktu, zamezení migračních vln pomocí preventivních akcí, vojenské akce jen se souhlasem OSN.

Situace na hranicích

Sedm z deseti stran s největším očekávaným volebním výsledkem je dle volebních programů pro výrazné zesílení obrany hranic Evropské unie. Jsou to ANO, ČSSD, KDU-ČSL, ODS, Pirátská strana, SPD, STAN a TOP 09.

Podporuje strana dle svého programu posílení obrany evropských hranic?

Volební programy o situaci na hranicích

ANO uvádí, že musíme „uzavřít vnější evropskou hranici“ (s. 2), a že operativní policejní jednotky „plně zajistí ochranu našich státních hranic“ (s. 23). ČSSD žádá „dobudovat Evropskou pohraniční a pobřežní stráž a účinnou společnou ochranu vnějších hranic EU“ (s. 29). KDU-ČSL se zasadí „o vybudování skutečně akceschopné pohraniční a pobřežní stráže EU“ (s. 13). Piráti tvrdí, že „hranice schengenského prostoru musíme chránit společně a efektivně“ (s. 10). SPD uvádí, že „Policie České republiky musí zahájit účinnou kontrolu hranic“, a že podpoří „posílení systému aktivních záloh a zapojení občanů do obrany země. Armáda musí ukončit zahraniční expedice bez mandátu OSN a neodkladně se začít připravovat k obraně země.“ STAN předpokládá „větší a koordinovanější ochranu vnějších hranic EU“ (s. 73). TOP 09 uvádí, že předpokladem pro zachování schengenského prostoru „je společná kontrola vnější hranice za pomoci Společné pohraniční a pobřežní stráže i rozvoje Schengenského informačního systému tak, aby byla zastavena nelegální ekonomická migrace do Evropy“ (s. 17).

Převládající shoda politických stran na obraně hranic jako způsobu zabránění příchodu uprchlíků a emigrantů vytváří představu, že zavření hranic funguje. Vytvoření zábran pro migraci častokrát vede k nezamýšleným důsledkům, které zcela zvrátí jejich účinek. Zavřené hranice mohou nutit migranty k hledání jiných zákonných i nezákonných způsobů: například se mohou snažit dosáhnout sjednocení rodiny, byť jsou fakticky ekonomickými migranty. Přísné hraniční kontroly často vedou k nárůstu pašeráctví. Zavádění omezení a zábran může migranty dotlačit k rozhodnutí emigrovat ještě před začátkem zpřísnění situace. Omezení zároveň vedou k přerušení cest tam i zpět a tlačí migranty zůstat trvale na místě v hostující zemi. Vlády se samozřejmě mohou pokusit migraci kontrolovat. Zkušenost Holandska, Španělska či Německa v minulých desetiletích nicméně ukazuje, že restriktivní migrační politiky mohou být kontraproduktivní. Volný pohyb osob nevede jen k příchodům, ale i návratům, jak se ukazuje na migraci uvnitř EU. Čím více jsou přitom vstupní podmínky omezující, tím více migrantů chce následně v zemi zůstat. Tyto kontraproduktivní důsledky restrikcí představují pro migrační politiku zásadní dilema.

8z10

volebních programů
zmiňuje posílení
obranu hranic EU

Situace na hranicích

Citace z volebních programů

[2] Musíme uzavřít vnější evropskou hranici, důsledně se bránit proti nelegální migraci, bojovat s pašeráky, a hlavně celou situaci řešit mimo evropský kontinent.

[21] Budeme prosazovat iniciativu, aby NATO aktivně bránilo evropské hranice, jejichž obrana je zcela nedostatečná. V případě nesouhlasu mimoevropských členů NATO, budeme prosazovat zvláštní dohodu evropských členů o aktivní ochraně hranic EU. Není možné, aby evropský kontinent byl jediný, kde nelegální migrace má otevřené hranice.

[23] Budeme prosazovat vznik operativních policejních jednotek, které budou speciálně vycvičené ke společné obraně schengenského prostoru před nelegální migrací a v případě potřeby ve spolupráci s Armádou České republiky plně zajistí ochranu našich státních hranic.

Chceme přísné podmínky imigrační politiky České republiky. Nechceme zde nepřizpůsobivé imigranty nebo příchod islámských náboženských fanatiků. Prosadíme důslednou vymahatelnost podmínek pro činnost církví podle zákona o církvích. Policie České republiky musí zahájit účinnou kontrolu hranic a zpravodajské složky musí důsledně sledovat islamisty podporující džihád a šariu. Orgány činné v trestním řízení musí důsledně postihovat projevy radikálního islámu. Je nezbytná nová koncepce české armády. Podpoříme posílení systému aktivních záloh a zapojení občanů do obrany země. Armáda musí ukončit zahraniční expedice bez mandátu OSN a neodkladně se začít připravovat k obraně země.

[73] Zároveň předpokládáme větší a koordinovanější ochranu vnějších hranic EU.

[17] Zachování schengenského prostoru je pro Českou republiku zásadní. Předpokladem k tomu je společná kontrola vnější hranice za pomoci Společné pohraniční a pobřežní stráže i rozvoje Schengenského informačního systému tak, aby byla zastavena nelegální ekonomická migrace do Evropy.

[29] Chceme udržet výhody schengenského systému volného pohybu osob a mít jasnou kontrolu nad tím, kdo do Evropy přichází. Proto je nutné dobudovat Evropskou pohraniční a pobřežní stráž a účinnou společnou ochranu vnějších hranic EU.

[11] Podporujeme užší spolupráci členských států EU při ochraně vnějších hranic a zajištění vnitřní bezpečnosti EU.

[13] Zasadíme se o vybudování skutečně akceschopné pohraniční a pobřežní stráže EU.

[10] V jednotě je síla: Hranice schengenského prostoru musíme chránit společně a efektivně. Podporujeme mezinárodní spolupráci v rámci společné evropské obranné a bezpečnostní politiky a rozvíjení společných bojových skupin zemí EU.

[11] Odpovědnou a důslednou přistěhovaleckou politikou; je důležité ulehčovat podmínky vstupu těm cizincům, kteří mohou být přínosem, a naopak zpříšňovat podmínky těm, kteří nemají úctu k našim zákonům, hodnotám a zvykům a jde jim o zneužívání našeho sociálního systému

Azylová politika

Z deseti stran s největšími šancemi dostat se do Poslanecké sněmovny jich polovina ve svém volebním programu výslovně odmítá společný evropský systém přerozdělování uprchlíků, neboli takzvané kvóty. ANO, ČSSD, KSČM, ODS ani SPD nechťejí přistoupit na systém rozdělování migrantů přicházejících do Itálie či Řecka.

Odmítá strana dle svého programu evropské kvóty pro přerozdělování migrantů?

Volební programy a azylová politika

ANO ve svém programu uvádí, že „rozhodnutí o přijímání uprchlíků musí zůstat v kompetenci jednotlivých států“ (s. 14). ČSSD odmítá návrhy „jejichž ústředním a trvalým principem jsou povinné přerozdělovací kvóty“ a chce vyjednat výjimku ze společné azylové politiky (s. 29). KDU-ČSL by rádo společnou azylovou politiku reformovalo a zajistilo tak „efektivní návratovou politiku“ (s. 11). KSČM se soustředí na odmítnutí „přijímání uprchlíků podle vnucovaných kvót z EU“ (s. 22). ODS prosadí „odmítnutí povinných kvót pro uprchlíky navržených EU“ (s. 10). Program SPD uvádí „odmítáme vnuceně přijímat nelegální imigranty a odmítáme islamizaci naší země pod záminkou multikulturalismu“. TOP 09 podpoří „členské státy EU, které samy nebudou migraci zvládat“ (s. 17). Zelení prosazují jednotnou azylovou politiku se záměrem „odstranit současné propastné rozdíly v úspěšnosti azylových žádostí i průběhu samotných řízení mezi jednotlivými členskými státy“ (s. 44).

Podíl migrantů na světové populaci tvoří od roku 1960 průběžně zhruba 3 %. Uprchlíci představují zhruba 8 % celosvětového součtu migrantů a zhruba 86 % všech uprchlíků žije v tzv. rozvojových zemích. Největší množství uprchlíků nyní žije v zemích jako je Turecko, Pakistan, Libanon, Irán, Etiopie a Jordánsko: v poměru k nim přijímají západní státy relativně nízký počet uprchlíků. V současnosti tvoří uprchlíci asi 0,4 % populace Evropské unie. Vzhledem k silnému hospodářství a stárnoucí populaci se Evropská unie stala hlavním cílem migrantů. Z jejího okolí do EU přichází mezi 1,5 až 2,5 miliony migrantů ročně. K tomu je ovšem třeba dodat, že zhruba 1 až 1,5 milionu lidí každoročně Evropskou unii opustí. Hrubá míra migrace v evropských zemích jako je Francie a Německo se obvykle mění podle fáze hospodářského cyklu, ale dlouhodobý trend neukazuje nárůst. Vyplývá z toho, že jediná cesta ke skutečnému omezení imigrace vede přes zastavení ekonomické liberalizace a přísnou kontrolu pracovního trhu. Tato opatření by ale zároveň vedla k celkovému snížení blahobytu evropských států.

5z10

volebních programů
výslovně odmítá
kvóty pro přerozdělo-
vání migrantů
z Řecka a Itálie

Azylová politika

Citace z volebních programů

[14] Rozhodnutí o přijímání uprchlíků musí zůstat v kompetenci jednotlivých států. Na úrovni EU uděláme vše co je v našich silách pro zastavení ilegální migrace do Evropy.

[29] Odmítli jsme a odmítáme takové modely, jejichž ústředním a trvalým principem jsou povinné přerozdělovací kvóty.

Prosadíme: Výjimku ze společné azylové a migrační politiky.

[11] Podpoříme reformu společné azylové politiky s cílem stabilizovat země v evropském sousedství a efektivní návratovou politiku.

[22] KSČM se soustředí zejména na: Požadování od EU regulace migrace na svém území při respektu k suverenitě členských zemí, humanitární pomoc potřebným. Odmítnutí přijímání uprchlíků podle vnučených kvót z EU.

Ne islámu, ne teroristům. Víc je bezpečnost našich občanů. Vážení přátelé, naše hnutí požaduje zásadní kroky k zajištění bezpečnosti naší země a jejích občanů. Především odmítáme vnuceně přijímat nelegální imigranty a odmítáme islamizaci naší země pod záminkou multikulturalismu. Nedovolíme v České republice vznik páté kolony radikálních muslimů. Právo šaría a islámský džihád jsou ohrožením naší svobody a bezpečnosti. Jejich propagaci a šíření postavíme mimo zákon a porušení budeme jednoznačně trestat.

[17] Česká republika i ostatní evropské země musí poskytovat mezinárodní ochranu osobám z nejpronásledovanějších a nejzranitelnějších skupin na individuální bázi (dle Ženevských konvencí). Své humanitární závazky budeme plnit. Podporujeme vznik bezpečnostních zón v zemích, kde jsou uprchlíci nejvíce ohroženi. Evropská unie musí využít své váhy a tato bezpečná centra prosadit. Podporujeme návratovou politiku těch, kteří nezískají mezinárodní ochranu a pobývají v schengenském prostoru nelegálně. Legální migrace na trh práce je pro otevřenou ekonomiku typu té naší nezbytností. Musí reagovat na aktuální nedostatky trhu práce, ovšem musí být rozvázně promyšlená, aby Česká republika neopakovala některé chyby svých západoevropských spojenců v migrační a integrační politice. Česká republika si musí sama určit, v jakém počtu, z jakých zemí a s jakou kvalifikací budou přicházet ekonomičtí migranti na trh práce. Vyspělá evropská společnost musí být odolná a zvládat i nové výzvy včetně migrace, aniž by slevila ze svých hodnot. Podpoříme členské státy EU, které samy nebudou migraci zvládat.

[44] Prosazujeme skutečně jednotnou evropskou azylovou politiku. Tzv. uprchlická krize v roce 2015 odhalila zásadní nedostatky v azylových systémech států EU. Tato skutečnost ohrožuje životaschopnost celého schengenského prostoru a princip volného pohybu osob uvnitř EU. Reforma je proto nezbytná. Evropskou azylovou politiku je potřeba dlouhodobě budovat na principu solidarity jak s lidmi prchajícími před válkou a pronásledováním, tak mezi členskými státy navzájem. Zároveň však podporujeme důslednou identifikaci všech příchozích a zavedení nezbytných opatření tak, abychom minimalizovali bezpečnostní rizika plynoucí z nekontrolované migrace. Klíčové je odstranit současné propastné rozdíly v úspěšnosti azylových žádostí i průběhu samotných řízení mezi jednotlivými členskými státy. Dále je neudržitelné, aby valnou většinu žádostí o mezinárodní ochranu řešilo pouze několik málo nejexponovanějších, navíc politicky křehkých a ekonomicky slabších zemí. Je potřeba, aby i ČR navýšila svůj díl odpovědnosti. S přijímáním a integrací uprchlíků a uprchlic máme dlouhodobé pozitivní zkušenosti. Ve spolupráci veřejných institucí a nevládního sektoru se každoročně můžeme bez obtíží postarat přinejmenším o několik tisíc příchozích.

Volební programy

Ted' nebo nikdy. Program hnutí ANO pro volby do Poslanecké sněmovny 2017
<https://www.anobudelip.cz/file/edee/2017/09/program-hnuti-ano-pro-volby-do-poslanecke-snemovny.pdf>

Dobrá země pro život. Volební program ČSSD pro volby 2017
<https://www.cssd.cz/data/files/program-210x210-seda.pdf>

Zodpovědně pro společný domov. Volební program KDU-ČSL pro sněmovní volby v roce 2017
<http://www.kdu.cz/getattachment/f3c301fb-b96a-4915-87e4-6ad5713164a3/Volebni-program-2017-2021.aspx>

Jsmě váš hlas! Volební program KSČM pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky 2017
http://volby.kscm.cz/sites/default/files/volebni_program_kscm_pro_volby_do_ps_pcr_2017.pdf

Silný program pro silné Česko – 190 kroků pro lepší život. ODS s podporou Soukromníků. Duben 2017
<http://www.ods.cz/docs/volby2017/Program-ODS-2017-web.pdf>

Černé na bílém. Volební program pro volby 2017 do Poslanecké sněmovny. Pirátská strana
https://www.pirati.cz/assets/pdf/program_cerne_na_bilem.pdf

Volební program SPD
<http://www.spd.cz/program>

Chceme vrátit stát zodpovědným občanům. Program STAN 2017
https://www.starostove-nezavisli.cz/fmfile/0/files/volby17/STAN_program_17_final.pdf

Volební program TOP 09, 2017
https://www.top09.cz/files/soubory/volebni-program-2017-do-poslanecke-snemovny_1717.pdf

Volební program Zelených pro volební období 2017 – 2021
https://www.zeleni.cz/wp-content/uploads/2017/06/zeleni_volebni_program_2017.pdf

Tuto studii vydalo v říjnu 2017 NaZemi, z.s. ve spolupráci s Pomáháme lidem na útěku, z.s.
Redakce: Jan Skalík, Petr Mareš
ISBN: 978-80-88150-30-5

Rádi bychom přispěli k tomu, aby naše zákony a sektorové politiky vzájemně nešly proti sobě, ale společně podporovaly vizi provázaného, odpovědného a udržitelného soužití na Zemi. Tato studie byla vytvořena v rámci projektu Coherent Europe for Sustainable Development, jehož záměrem je budovat kapacity evropských zemí pro koherentní rozvojovou politiku.

Dokument vznikl s finanční podporou Evropské unie. Jeho obsah je zcela na odpovědnosti NaZemi a jako takový nemůže být považován za stanovisko Evropské unie.

